

ע"פ 23582/02/19 - מדינת ישראל נגד יאן קובלר, שלומי אופיר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט
עפ"ג 23582-02-19 מדינת ישראל נגד קובלר ואח' 07 מרץ 2019

בפני הרכב כב' השופטים:
י. גריל, שופט עמית [אב"ד]
א. לוי, שופט
ש. שטמר, שופטת עמיתה
המערערת:

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
ע"י ב"כ עוה"ד מ. הרטמן

נגד
המשיבים:

1. יאן קובלר
ע"י ב"כ עוה"ד ציון שמעון
באמצעות הסניגוריה הציבורית
2. שלומי אופיר
ע"י ב"כ עוה"ד מוטי לוי
באמצעות הסניגוריה הציבורית

הודעת ערעור מיום 11.2.19 על גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג קימלוב) מיום 8.1.19
בת"פ 40931-11-17.

פסק דין

השופט א. לוי:

כללי

זהו ערעור המדינה על גזר-דינו של בית-משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג קימלוב), אשר ניתן ביום 8 בינו' 2019 בעניינם של המשיבים, יאן קובלר ושלומי אופיר.

המשיבים הורשעו, על-סמך הודאתם בעבירות שעניינן **זיוף שטר כסף מזויף**, בניגוד לסעיפים 462(1) ו-462(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**") (ריבוי עבירות), **החזקת חומר לזיוף שטר כסף**, בניגוד לסעיף 464 לחוק **וקשירת קשר לביצוע פשע**, בניגוד לסעיף 499(א)(1) לחוק.

הוטל על כל אחד מהם עונש מאסר בן 6 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות, 6 חודשי מאסר על-תנאי, קנס בסך של 5,000 ₪ (או 40 ימי מאסר תמורתו). כן הועמדו השניים בפיקוח קצין מבחן למשך 18 חודשים. הערעור הופנה נגד קולת העונשים אשר הוטלו על המשיבים. במסגרת התבקשו להחמיר בעונשים הללו.

עובדות ההרשעה

עובדות האישומים, שבאמיתותן הודו הנאשמים לפני בית-המשפט קמא היו אלו -

לפני ה-12 בספט' 2017 קשרו המשיבים קשר לזיוף שטרות כסף ולסחור בהם. במסגרת קשר זה, שכרו המשיבים ביום 1 באוג' 2017 דירה בקרית ביאליק; הם צידו את הדירה במכשיר לצורך ביצוע זיוף שטרות: מחשב נייד, שתי גליוניות חיתוך, 51 מחסניות דיו צבעוני ושני מכלים של נוזל מסוג downalco. בתקופה שבין ה-12 ספט' 2017 לבין ה-29 אוק' 2017 זייפו המשיבים שטרות כסף מסוגים שונים, החזיקו בהם, ניפקו אותם וסחרו בהם.

בתקופה זו זייפו שטרות שנחזו להיות שטרות כסף בערך כספי העולה על 80,050 ₪. ביום 1 באוק' 2017, בסמוך לשעה 17:30, עוכב המשיב 1 במחסום הכניסה לעיר אילת כשהוא מחזיק ברכבו 29 שטרות מזויפים, הנחזים לשטרות ע"ס 50 ₪ ו-10 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות בני 200 ₪.

ביום 9 באוק', סיכם המשיב 2 להעביר לחנן פרץ שטרות מזויפים; לצורך כך, בשעה 17:12 יצר המשיב 2 קשר טלפוני עם גל כהן, נהג מונית וביקש ממנו להגיע לדירה. בהגיעו למקום השליך לעברו המשיב 2 מחלון הדירה ציפה לכרית ובה 100 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות ע"ס 50 ₪ ושטר אחד הנחזה להיות שטר בן 200 ₪.

נהג המונית אסף את הציפה ונסע לביתו של חנן פרץ. שם נעצרו השניים. ביום 29 אוק' בשעת ערב, נתפסו המשיבים בדירה כשברשותם הציוד הנ"ל וכן 177 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות ע"ס 200 ₪ ו-720 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות ע"ס 50 ₪ בערך כולל של 71,400 ₪.

השתלשלות ההליך המשפטי בערכאה הראשונה

המשיבים דכאן הודו באשמות שיחסו להם בישיבת ה-17 בינואר 2018 ובהתאם לבקשתם נשלחו לקבלת תסקיר לעניין העונש בעניינם.

שירות המבחן ביקש תחילה דחייה קצרה לצורך הכנת תסקיר מבחן לגבי השניים.

בישיבת ה-15 מאי 2018 נעתר בית-המשפט קמא (בניגוד לעמדת המערערת) לבקשת השירות ואיפשר לו להגיש תסקיר סופי בעניין עונשים של השניים. כאלה אכן הוגשו בימים 17 ו-18 ביוני 2018 ובישיבת ה-19 ביוני הורתה השופטת המלומדת קמא, בניגוד לעמדת המערערת, על דחייה נוספת של הדיון על-מנת לאפשר לקבל תסקיר סופי שישקף את ההליך השיקומי בו מצויים המשיבים. בית-המשפט קמא, באותה החלטה, ציין שיש מקום לקבל תסקיר סופי שבו תתייחס קצינת המבחן להליך השיקומי בו מצוי כל אחד מהמשיבים ולסיכויי השיקום, ככל שיש כאלה לגבי כל אחד מהם.

תסקירים סופיים אכן הוגשו לתיק בית-המשפט בימים 16 ו-17 אוק' ובישיבת ה-21 באוקטובר הוגשו ראיות הצדדים וטעוניהם לעניין העונש.

ביום 26 נוב' 2018 הורה בית-המשפט קמא על הפניית המשיבים לממונה על עבודות השירות לקבלת חוות-דעתו ביחס להתאמתם לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות. הצדדים התייחסו לחוות-דעת הממונה בדיון בית-המשפט שנערך ביום 6 ינו' 2019 וביום 8 בינו' 2019 ניתן גזר-דינם של השניים, הנתון לערעור לפנינו.

נימוקי גזר-דינה של הערכאה הראשונה

בית-המשפט קמא הנכבד עמד במסגרת גזר-דינו, בהרחבה, על תוכן תסקירי שירות המבחן אשר הוגשו בעניינם של שני המשיבים.

ביחס **למשיב 1** צוין כי הוא בן 29, נשוי ואב לשני ילדים בגילאי 3 ו-6. צוין, כי רעייתו נתמכת בקצבת הביטוח הלאומי. צוין גם כי הרגע לביצוע מעשי העבירה שבעשייתם הורשע נעוץ היה בהתמכרותו להימורים אשר הביאה אותו לצבירת חובות כבדים. צוין גם, כי הוא נטל אחריות מלאה על מעשיו ואף הביע צער וחרטה, כי הבין את פגיעת מעשיו בכלכלת המדינה, וכי בעת ביצוע המעשים התקשה להבין זאת לנוכח חששו לחייו שלו ולחיי משפחתו. שירות המבחן התרשם שמשפחתו של המשיב מהווה גורם תמיכה משמעותי. עוד צוין, כי הוא שולב במסגרת טיפולית ביחידה להתמכרויות וכי שירות המבחן סבר מתחילה, כי טיפול ממושך עשוי לסייע לו לזהות מצבי סיכון וכי העמדתו בפיקוח השירות עשויה לסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות. בית-המשפט קמא הזכיר, ששירות המבחן המליץ, לנוכח כל האמור לעיל, על העמדת המשיב במבחן השירות לצורך המשך התהליך הטיפולי ועל הטלת מאסר בעבודות שירות לצד מאסר על-תנאי וקנס.

בית-המשפט קמא ציין שבתסקיר הנוסף שהוגש בעניינו של משיב זה עלה, שבתקופת הדחייה שמר המשיב על רצף טיפולי ולקח חלק במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות. דגימות שתן שמסר נמצאו נקיות. השירות התרשם משינוי בתפיסת עולמו, מה שבא לידי ביטוי ביציבות במסגרת הטיפולית. הדבר התבטא בהפסקת ההימורים ובשמירה על מקום התעסוקה קבוע. הוא נוטל חלק בקורס מבוא לרפואה/משפטים במסגרת "אוניברסיטה לעם" לאחר שהמגבלות שהוטלו עליו שונו לשם כך בידי בית המשפט. לנוכח ההערכה שהמשך ההליך הטיפולי תחת פיקוח שירות המבחן מפחית את הסיכון להישנות עבירות, **הומלץ על הטלת מאסר בעבודות שירות והטלת צו מבחן למשך שנה.**

ביחס **למשיב 2**, צוין בתסקיר הראשון שהוא בן 29, נשוי ואב לשני ילדים פעוטים בני שנה ושנתיים. פורטו הקשיים שאותם חווה בילדותו; צוין, כי מעורבותו בפלילים החלה בגיל צעיר, כי הוא שולב במסגרת הטיפולית "מלכישוע" במסגרת צו מבחן. צוין, כי הרקע לביצוע העבירות נעוץ היה בפיטוריו מן העבודה והיקלעות לחובות בשל הימורים והלוואות מ"השוק האפור". בשל המצב הכלכלי, משפחתו עברה לגור אצל סבתו. לא נמצאו בגופו שרידי סם. הוא נטל אחריות מלאה על המעשים, הביע צער וחרטה. שירות המבחן ציין, כי קיימים גורמי-סיכון להישנות העבירות בידי המשיב אך התרשם מיכולת לעבור תהליך מעמיק מצדו (כמו בתחום הגמילה מסמים) וכן התרשם מכך שרעייתו מהווה תמיכה חשובה עבורו. הוא שולב בטיפול במסגרת עמותת "אפשר". השירות סבר, כי טיפול ממושך עשוי לסייע למשיב לזהות מצבי סיכון וכי שילובו בטיפול לצד העמדתו בפיקוח השירות במסגרת סמכותית עשוי לסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות. לפיכך, **המליץ השירות על העמדתו במבחן לצורך המשך ההליך הטיפולי שאותו החל במסגרת עמותת**

"אפשר". הומלץ גם על הטלת עבודות שירות לצד מאסר על תנאי וקנס.

בתסקיר הסופי (מ-16.10.18) צוין, כי המשיב שיתף פעולה באופן מלא וערך תהליך משמעותי של שינוי דפוסי חשיבה. צוין כי הוא הביע מוטיבציה גבוהה להמשך הטיפול ואמר שהטיפול עד כה סייע לו בשינוי דפוסי חשיבה והתנהגות. גם הוא שולב בפרויקט "אוניברסיטה לעם". השירות התרשם מרמת נזקקות טיפולית גבוהה ומהפקת משמעות וערך מהטיפול, מה שמסייע לו לערוך שינויים בחייו. ההליך המשפטי, כך העריך השירות, מגייס אותו גם כן לתהליך חיובי של שינוי ומסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבריינות. לפיכך, חזר השירות על המלצותיו ביחס לעונשים שאותם ראוי להטיל על המשיב.

בית-המשפט קמא ציין, שהמערערת עתרה לפניו לקביעת מתחם ענישה הולם הנע בין 18 לבין 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל ועל כך, שלנוכח עברם הפלילי המכביד של השניים ראוי שהעונש המוטל יהיה מצוי באזור הרף העליון של המתחם האמור.

כן עמד בית-המשפט קמא על עתירת הסנגורים לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהימנע מהטלת מאסר ממשי מאחורי סורג ובריאח תוך הפניית הזרקור לחסכון בזמן השיפוטי ובהעדת עדים, לחרטה הכנה ולתהליך השיקומי שעברו השניים.

בית-המשפט קמא עמד על דבריהם המרגשים של שני הנאשמים בפניו.

הנאשם 1 הביע את צערו על מעשיו וציין כי רק לאחרונה נולד לו ילד; שהוא החל בדרך חדשה ואת תרומתו של ההליך הטיפולי בחייו.

הנאשם 2 סיפר על חייו כנער, את העובדה שחוזה אלימות מצד אמו, הסתבך בפלילים מגיל צעיר ועד לפרשה הנדונה כאן. הוא סיפר על כך שנתרם מההליך הטיפולי ועל הכלים להתמודד עם בעיותיו. הוא דיבר על הצער שחש על מעשיו ועל ההזדמנות שניתנה לו להתחיל הליך טיפולי ולהשתלב בהליך שיקומי.

בגזרו את דינם של שני המשיבים עמד בית-המשפט קמא על הערכים המוגנים שבהם פגעו מעשיהם (הגנה על הכלכלה, הסחר ההוגן וזכות הקניין, פגיעה בציבור כולו כולל באזרחים תמימים); בית-המשפט קמא עמד על נסיבות ביצוע העבירות, אותן העריך כחמורות, כאלה המייצרות פגיעה חמורה. בית-המשפט עמד על התכנון המוקדם והמוקפד שליווה את הביצוע (שכירת דירה, ציודו בכלים ייעודיים) מה שחייב חקירה סמויה והשקעת פעולות משטרתיות רבות בחשיפת העבירות.

בית-המשפט קמא עמד על מדיניות הענישה המקובלת בכגון דא, להבנתו (החל ממספר חודשי מאסר בעבודות שירות "בנסיבות מיוחדות" ועד מאסרים לריצוי בפועל לתקופות משמעותיות).

לנוכח כל אלה, קבע בית המשפט קמא מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על-תנאי וקנס.

בבואו לקבוע את עונשם של השניים, ציין בית-המשפט קמא, כי הוא מוצא לקבעו בתחתית מתחם הענישה, זאת בהסתמך על שיקולי-שיקום ממין אלו הנזכרים בסעיף 40 לחוק (שעניינה בחריגה מהמתחם מטעמי שיקום - כי השתקמו או כי יש סיכוי של ממש שישתקמו). בעניין זה צוין כי התסקירים שהוגשו בעניינם של השניים המליצו להעדיף ענישה שיקומית על-מנת להמשיך הטיפול במסגרת היחידות להתמכרויות. צוין גם כי בתסקירים צוין, שבענישה שיקומית

שכזו יש כדי להפחית באופן משמעותי את רמת הסיכון להישנות עבירות בעתיד מצדם. בית-המשפט קמא בא למסקנה, שבמקרה זה קיימות נסיבות מיוחדות, המצדיקות קביעת עונשם של השניים ברף התחתון חרף עברם הפלילי לנוכח הליך השיקום שאותו עברו בהצלחה. בית-המשפט קמא ציין, כי שליחת השניים למאסר מאחורי סורג ובריא תפגע בהליך השיקומי שהמשיבים מצויים בעיצומו. בית-המשפט קמא אף הפנה בעניין זה לדברים ברוח אלו, שנאמרו בדו"ח וועדת דורנר (הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים).

בית-המשפט קמא עמד בהרחבה על עברם הפלילי המכביד של השניים;

על כך שבעברו של המשיב 1 **עבירות רכוש, סמים, אלימות ועבירות נגד שוטרים כאשר הרשעתו האחרונה היתה בשנת 2017**;

ועל כך שלמשיב 2 עבירות בתחום **הסמים, האלימות והרכוש, כאשר הרשעתו האחרונה היתה בשנת 2014**. עם זאת, מששירות המבחן נתן דעתו לעניין זה בבוחנו את הסיכון לחזרה לעבירות ואת סיכויי השיקום סבר בית-המשפט קמא שעונש מאסר בעבודות שירות מגלם את חומרת העבירות שבהן הורשעו השניים ומנגד את שיקולי השיקום.

נימוקי ערעור המדינה

בערעורה, טענה המדינה שבית-המשפט קמא שגה כאשר הטיל עונש שאיננו הולם את חומרת המעשים, את נסיבות ביצוע העבירות ואת פוטנציאל הנזק הגלום בהם. לדעת בא-כוחה, מתחם העונש ההולם שנקבע על-ידי הערכאה הראשונה אינו תואם את מדיניות הענישה הנוהגת ואת נסיבות ביצוע העבירה תוך גזירת עונש הנוטה לקולא באופן ניכר. נטען גם, כי לא ניתן משקל ראוי לנסיבות ביצוע העבירות: לתכנון שקדם לביצוען, להשקעת המשאבים הכספיים, הזמן והמאמץ בהכנתן, למשך זמן ביצוע העבירות (חודש וחצי), לחלקם הבלעדי של המשיבים בביצוע המעשים, להיקף הזיוף ולנזק הפוטנציאלי שהיה גלום במעשים. הפצת כמות כה גדולה של שטרות לשוק אינו עניין של מה בכך ומהווה פגיעה של ממש בכלכלת המדינה. בית-המשפט קמא גם התעלם, כך אליבא דמערערת, מהקלות הבלתי-נסבלת של ביצוע העבירות הללו ועל כך, שלצד ביצוע רווחים כלכליים גדולים. משלא הוכח קשר בין ההתמכרות להימורים לבין ביצוע העבירות לא היה מקום, כך נטען, לייחס משקל כה רב להליכי שיקום המתבטאים בטיפול בבעיות ההימורים. נטען גם, שלא הונחה תשתית שיקומית מספקת שיש בה כדי להוביל לגזירת דינם של המשיבים על דרך עבודות שירות, בפרט מקום בו סנקציות קודמות לא גרמו למשיבים להימנע מלחזור ולבצע עבירות. נטען אף שהיה מקום לייחס משקל משמעותי יותר לעברם הפלילי המכביד של השניים. צוין, כי לחובת המשיב 1 זקופות הרשעות מתחום הסמים והרכוש כשבגין הוא ריצה עונשי מאסר ממושכים ואילו לחובת המשיב 2 - 6 הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות, סמים ורכוש כשבגין אלו הוא ריצה פעמיים עונשי מאסר לתקופות של ממש.

לדעת המדינה, לא היה נכון להתעלם מדברי שירות המבחן, שלפיהם סנקציות עונשיות קודמות לא היוו גורם מפחית סיכון וכך גם היעדר גורם משפחתי מרסן ומציב גבולות. לא היה נכון, לפי הנטען, לקבוע את עונשם של השניים בתחתית מתחם העונש ההולם מהטעמים הללו ומשעשה כן בית-המשפט קמא, שגה.

עוד קבלה המערערת על הטלת קנסות בסכומים כה נמוכים לנוכח הרווח הקל שנעשה, לנוכח הקלות הרבה בביצוע המעשים והצורך להרתיע את הרבים בכגון דא. ב"כ המערערת הפנתה לשורה של פסקי-דין שניתנה בבית-המשפט העליון ובבתי-המשפט המחוזיים בגין עבירות דומות שבכולם נגזרו עונשי מאסר ממש הנעים בין 7 חודשים לבין 32

טיעוני הצדדים בפני בית-המשפט בערעור

ב"כ המלומדת של המערערת, עו"ד וייסהוף, חזרה על נימוקי הערעור הכתובים והדגישה את הטענה, שלפיה הקלה מטעמי שיקום הינה חריג שבחריג עת דנים בעניינם של מי שעברם הפלילי כה מכביד, מה שמלמד מיניה וביה שסיכויי שיקומם קלושים. היא הדגישה את העובדה שסנקציות חמורות כגון מאסר ממש לא הועילו כדי להרתיעם וגם, כי הזדמנויות חוזרות ונשנות שניתנו להם להשתקם בעבר לא ניטלו אלא בוזבזו עת הם חזרו לבצע עבירות חמורות. עוד טענה, כי שיקום יכול להתאפשר גם בין כותלי הכלא וכי מי שבאמת מעוניין להשתקם עשוי להיעזר במנגנון השיקומי שבכלא ולא להתנות זאת בשיקום במסגרת הקהילה דווקא.

בא-כוח המשיב 1 עמד על כך, שלטעמו, המדינה לא הצביעה על טעות כלשהי של בית-המשפט קמא, המצדיקה התערבות של ערכאת הערעור. הוא ביקש להתעלם מפירוט העובדות ביחס לעבירות שעבר מרשו בעבר וציין, שמאחר שהפירוט מסתמך על תמצית הרישום הפלילי בלבד, אין לדעת מה היו נסיבות ביצוע העבירות ואין, אפוא, לייחס להן משקל רב. לפיכך, כפר בטענה, שלפיה ניתנו למרשו הזדמנויות רבות, במסגרתן הוענש בעונשים קלים חרף הרשעתו בעבירות חמורות. לטענתו, זו ההזדמנות הראשונה שניתנה למרשו להשתקם תוך היזקקות למשפחתו, שנרתמה למאמץ ותוך קבלת סיוע מיטבי משירות המבחן. הוא עמד על החרטה ונטילת האחריות שאפיינו את התנהגות מרשו מהרגע הראשון בהליך, את החסכון בזמן השיפוטי ובזמן העדים ואת השתלבותו יוצאת-הדופן בתהליך שיקומי, הכולל לימודים באוניברסיטה. לדבריו, יש מקום לקבל את הנמקת הערכאה הראשונה, המבוססת על האמון שרחשה למשיב ולרצונו הכן להשתקם. גם אם מתחם הענישה שנקבע חורג לקולה, הרי שנכון היה לסטות ממנו מטעמי שיקום, מכוח סעיף 40ד לחוק. הוא הדגיש את העובדה שמרשו היה עצור משך כמעט 3 חודשים מאחורי סורג ובריוח וכן בתנאים מגבילים מאז וכי יש להתחשב בכך עת גוזרים עונש.

הסנגור דחה מכל וכל את טענת המדינה, שלפיה מי שלחובתו עבר פלילי מכביד איננו, ככלל, בר-שיקום ואינו אמור ליהנות מהאפשרות להשתקם במסגרת ההליך השיפוטי. הוא התקומם נגד תפיסה זו וטען, כי היא מציעה שיקום למי שאיננו זקוק לו ודוחה את מי שאכן זקוק לשיקום ומי שהאינטרס הציבורי מחייב לנסות לשקמו. הוא הוסיף וציין, שמאחר שמוטל על מרשו צו מבחן לתקופה ארוכה, כל סטייה מנתיב השיקום תביא את מרשו לחזור ולהידון מחדש בגין העבירות שבעשייתן הורשע. ביחס לאפשרות להגדלת הקנס אשר הוטל על מרשו הביע הסנגור הסכמה לכך.

בא-כוח המשיב 2 הצטרף לדברי חברו והוסיף דברים כדלקמן - הלכה פסוקה היא שערכאת ערעור איננה נוטה, להתערב בעונש שהוטל בידי הערכאה הדיונית אלא אם נפלה טעות בולטת בגזירתו או שמדובר בחריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת. הסנגור ציין, כי כלל הוא, שערכאת הערעור איננה בשלב הביקורת הערעורית בוחנת כל רכיב ורכיב מתוך תהליך גזירת העונש (במסגרת כללי הבניית הענישה) אלא משקיפה על התוצאה הסופית של תהליך הענישה. תוצר סופי זה נבחן במשקפי הביקורת הערעורית בהתאם למבחנים שצוינו לעיל. גם ב"כ המשיב 2 הבליט את העובדה שמרשו נעצר משך 3 חודשים בגין פרשה זו ולפיכך, הטלת מאסר בן 6 חודשים של מאסר (בעבודות שירות) לצד עונשי מאסר-על-תנאי וקנס בהחלט מהווה ענישה הולמת אשר בוודאי איננה סוטה באורח קיצוני מהמקובל.

דין והכרעה

ההכרעה בערעור זה מעוררת התלבטות ממשית.

דומה, שלא יכולה להיות מחלוקת על **חומרת העבירות** שבעשייתן הורשעו המשיבים שלפנינו, בפרט מתוך שימת-לב והתייחסות **לנסיבות ביצוען**. המדובר בעבירות, אשר לחברה בישראל יש אינטרס מובהק לענוש בחומרה בהתחשב באופיין, בקלות היחסית של הוצאתן לפועל וברווח הכספי הגדול העשוי לנבוע למבצעייהן על-חשבון המדינה ולא פחות חמור מכך, על חשבונם של אזרחים תמימים, המרומים במישרין או בעקיפין על-ידי המבצעים.

ואכן, פסיקת בתי-המשפט ייחסה חומרה רבה לעבירות שעניינן זיוף שטרי כסף, בפרט כאשר הדבר נעשה באורח מתוכנן ומתואם, בידי מספר עבריינים, במשך תקופה בלתי-מבוטלת תוך ייצור כמות משמעותית של שטרות מזויפים והפצתם וגריפת רווח קל בדרך זו. על כך עמד כב' השופט ח' מלצר במסגרתו של רע"פ 523/13 **דזשוילי נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 25.8.15) בציינו כדלהלן:

"הערך המוגן בעבירות הזיוף מתבטא בעיקרו בפגיעה בכלכלה הציבורית ובערך המחנך השלילי כלפי החברה. עמד על כך פרופ' ג' הלוי בתארו את הפגיעה הכלכלית והחברתית הגלומה בעבירות של זיוף כספים.. 'עבירות של זיוף כספים ובולים הן בעלות השפעה גורפת על הכלכלה הציבורית. יצירתם של כספים מזויפים והכנסתם למחזור השימוש בכלכלתה של המדינה מביא לידי דימוי פיקטיבי של כוח קנייה שאינו אמיתי ובעקיפין לירידת ערכו של המטבע ולאינפלציה אפשרית, בהתאם להיקף הזיופים ולהיקף השימוש בהם. בכך ניזוקה הכלכלה הציבורית, משאביה של החברה והחזקותיו הפיננסיות של כל פרט בחברה. מעבר לכך, לזיוף כספים ובולים קיים גם ערך מחנך שלילי כלפי פרטים בחברה, באשר כוח הקנייה והכוח הכלכלי נתפש כמתאפשר לא רק באמצעות פעולות כלכליות לגיטימיות של עבודה, סחר, מתנה, ירושה וכיוצא בכך, אלא גם בדרך של יצירה פיקטיבית של אמצעים מזויפים ליצירתו של כוח הקנייה וכוחות כלכליים. מכלול פגיעות אלו בכלכלה הציבורית מביא לפגיעה בסדר הציבורי בהקשר הכלכלי והחברתי...' **זה המקום לציין כי כבר נפסק בעבר ביחס לעבירות כגון דא כי: 'גישה סלחנית לא תשרש את התופעה ולא תעמוד כמחסום בפני הפיתוי לעבור את העבירה'** (ראו: ע"פ 189/87 מדינת ישראל נ' ציצאשווילי ואח' (24.03.1988).. (ההדגשות אינן במקור).

הערכאה הראשונה קבעה מתחם עונש הולם הנע בין "מספר" חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר לריצוי בכליאה (לצד עונשים נלווים).

לטעמי, **בקביעת מתחם ענישה כה מתון אכן שגתה הערכאה הראשונה, כפי שנטען בערעור המדינה**. עיון בפסיקת בתי-המשפט בסוג זה של עבירות ובנסיבות החמורות של ביצוע העבירות במקרה זה בהחלט מצדיק את הקביעה, **כי מתחם העונש ההולם במקרה זה צריך שיהיה קרוב הרבה יותר לזה שהוצע על-ידי המערער בטיעוניה לפני הערכאה הראשונה** (ראו והשוו: רע"פ 523/13 **דזשוילי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 25.8.15; רע"פ 9976/05 **ראשק נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 18.1.06; רע"פ 3908/07 **קיקוזשוילי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 20.5.07; ע"פ 3962/10 **פאפיאשוילי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 15.6.11).

יקשה להלום תחתית מתחם עונש הולם בסוג זה של עבירות (כאשר הללו נעברות בנסיבות המתוארות לעיל) **אשר יפחת מ-12 חודשי מאסר לריצוי בפועל**. גם אם סיבת ביצוע העבירות הייתה לחץ כלכלי שבו היו נתונים השניים בשל הסתבכויות כלכליות פועל יוצא של הימורים או של פיטורין מהעבודה, הקמה מתוכננת ומתואמת של בית-ייצור לשטרות כסף מזויפים, ייצור כמות גדולה של שטרות וניסיון להפצתם מחייב הטלת מאסר ממשי לתקופה אשר לא תאפשר ריצוייה בעבודות שירות.

גם עונשי הקנס אשר הוטלו על-ידי הערכאה הראשונה (5,000 ₪ לכל אחד מהמשיבים) אינם עולים בקנה אחד עם צרכי ההלימה וההרתעה בכגון דא; הם אף אינם נותנים מענה סביר לצורך למנוע מחוטא לצאת נשכר: נתפסו ברשותם שטרות כסף בערך כולל העולה על 80,000 ₪; בנסיבות אלו, ראוי שהקנס הכספי (הכולל) יעמוד על עשרות אלפי ₪; בוודאי לא פחות מכך. על כך עמדה כב' השופטת ע' ארבל במסגרתו של ע"פ 6771/12 קאסם נ' **מדינת ישראל** (ניתן ביום 3.12.13), בצינה כדלהלן:

"ככלל, כאשר עסקינן בעבירות אשר הרווח המופק מביצוען הינו כלכלי בעיקרו, יש לדאוג לכך שהעבירה לא תהא משתלמת בהיבט זה, כפי שעמדה על כך באת כוח המשיבה. אי-לכך ישנה חשיבות לא מבוטלת בהטלת קנס בשיעור ממשי אשר ירתיע עבריינים מלשוב ולסטות מדרך הישר..". (ההדגשות אינן במקור).

לטעמי, ראוי היה לקבוע מתחם קנס הולם (סעיף 40ג ו-40ח בחוק העונשין- ראו לעניין זה גם: **אלהרוש ואח' נ' מדינת ישראל**, פסקה 52, ניתן ביום 9.12.14). תחתיתו של מתחם שכזה בוודאי צריכה הייתה להיקבע על סכום העומד על עשרות אלפי שקלים לכל אחד מהמשיבים ולא על 5,000 ₪, כפי שהוטל לבסוף על-ידי בית-המשפט קמא הנכבד.

בהיבט מתחם העונש ההולם, מצאתי, אפוא, כי הצדק עם המדינה בערעורה.

דא עקא, שבכך אין מסתיימת הביקורת הערעורית על גזר-הדין. הערכאה הראשונה הייתה ערה לכך, שהמתחם שקבעה היה נמוך ביחס למקובל בכגון דא. דומה, שמטעם זה, טרחה וציינה, שגם אם אין זה מוצדק לקבוע מתחם שתחתיתו כה נמוכה, הרי שראוי לשקול חריגה מהמתחם מטעמים של שיקום (מכוח סעיף 40ד לחוק, אשר נזכר במפורש בנימוקי גזר-הדין).

ואכן, **הטעם העיקרי** המעורר התלבטות ביחס לשאלה, אם ועד כמה ראוי להתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הראשונה נעוץ בשיקולים הנוגעים להתקיימות התנאים המצדיקים חריגה ממתחם העונש ההולם פועל יוצא של **שיקום המשיבים או סיכויי שיקומם**.

סעיף 40ד(א) לחוק קובע במפורש, כי אם מצא בית-המשפט ש"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם" רשאי הוא **לחרוג** ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם לרבות העמדתו במבחן...".

סעיף 40ד(ב) לחוק קובע, כידוע, מגבלות וסייגים לסמכות זו של בית-המשפט. המגבלה העיקרית עניינה בשלילת סמכות בית-המשפט לנהוג כך מקום בו "מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתירה". גם למגבלה זו נקבע חריג, והוא כאשר מדובר "בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן לאחר שבית-המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון המנחה". על בית-המשפט אשר פעל כך, לפרט בגזר-הדין את הנסיבות המיוחדות ויוצאות-הדופן הללו.

המגבלות הללו והחריג להן פורש בפסיקת בית-המשפט העליון (ראו למשל: ע"פ 6637/17 קרנדל נ' **מדינת ישראל**, ניתן ביום 18.4.18). דומני, שהמקרה שלפנינו, עם כל החומרה המיוחדת המיוחסת לו איננו נופל לגדרם של המקרים המוגדרים "בעלי חומרה יתירה" במידה השוללת סמכותו של בית-המשפט לנקוט עונש שיקומי בעניינם של מבצעי העבירות. עניין לנו בעבירות שעונשן המירבי הקבוע בחוק נע בין 5 לבין 7 שנות מאסר. הן לא גרמו פגיעות בגוף ואף לא

סיכנו גוף; סכומי הרכוש בהם מדובר הם משמעותיים אך אינם עצומים; אין מדובר בעבירות אשר היה בהן כדי לסכן את ביטחון המדינה, על החומרה יוצאת-הדופן המיוחדת לעבירות מסוג אחרון זה.

לפיכך, ראוי לקבוע, שבמקרים המתאימים, רשאי בית-המשפט לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם מטעמים של שיקום כאשר מורשעים נאשמים בעבירות שבהן דובר כאן על נסיבותיהן הקונקרטיות.

נשאלת, אפוא, השאלה, האם המקרה שלפנינו נופל לגדרם של המקרים שבהם הליכת בית-המשפט קמא (למעשה - בבחינת התוצאה הסופית בראי מתחם הענישה ההולם הנכון בנסיבות העניין) בנתיב השיקומי הייתה מוצדקת או שמא מדובר בשגיאה חמורה, המצדיקה התערבות ערכאת הערעור בקולתו המופרזת של העונש.

ייאמר מיד, בבואי לבחון שאלה זו הנחתי לנגד עיני את ההלכה הפסוקה והמושרשת, שלפיה, אין בית-משפט שלערעור מתערב לחומרה בעונש שהוטל בערכאה הראשונה אלא מקום בו נתגלתה טעות ממשית בתהליך גזירת-העונש וכאשר העונש אשר הוטל סטה לקולה במידה חריגה, כזו אשר פגעה פגיעה של ממש באינטרס הציבורי להעניש עבריינים (ראו: ע"פ 837/17 אמרה נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 25.10.17; ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה, ניתן ביום 13.5.13).

כך ככלל, והדברים נכונים ביתר שאת לגבי ערעור של המדינה על קולת העונש, ולו מן הטעם, כי ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את מלוא חומרת הדין עם נאשם (ראו: ע"פ 1079/16 מדינת ישראל נ' נחמן, פסקה 28 (ניתן ביום 1.8.16)).

טרם הכרעה בערעור ראוי להתייחס לטענה, שעלתה מצדה של המדינה וזכתה לקיתונות של ביקורת מצדם של באי-כוח המשיבים. האמור בשאלה, עד כמה ייטה בית-המשפט לקנות נאשמים, אשר קופת-שרצים תלויה מאחוריהם מהאפשרות להשתקם וכך להימלט מעונש ההולם את העבירות שאותן ביצעו (על נסיבות ביצוען).

לטענת המדינה, ביחס למי שעבר עבירות רבות וחמורות בעבר, בפרט אם ניתנו לו הזדמנויות להשתקם, בית-המשפט יקפוץ ידיו וימנע (ככלל) מלהפעיל את סייג-השיקום לגביו. ואילו הסנגורים טענו את ההיפך: דווקא מי שהסתבך בעבר בפלילים, גם אם בעבר לא הצליח להשתקם ומגלה מוטיבציה כנה ואמיתית להשתקם, זקוק לעזרת בית-המשפט וראוי, במקרים המתאימים, ליהנות מהאפשרות לשאת עונש קל מזה לו היה ראוי אלמלא כן, הכול, כמובן, אם גילה מוטיבציה אמיתית להשתקם, הפגין רצינות בהשתתפותו בהליכי השיקום ושירות-המבחן, זרועו הארוכה של בית-המשפט בכגון דא, המליץ על ההליכה בדרך השיקום ועל הטלת עונש המתחשב בצורכי שיקומו.

ככלל, את סעיף 40ד(א) לחוק העונשין שעניינו שיקום יש ליישם באורח זהיר, שכן הפעלתו פוגעת בשיקולי הגמול וההלימה. לצד זאת, סעיף זה מהווה חלק מהגישה התועלתנית (הצופה פני עתיד) והמהווה איזון נורמטיבי חשוב בין עקרון ההלימה (הלוא הוא העיקרון המנחה בענישה) לבין עקרון השיקום, שאף הוא הוכר כעקרון בעל משמעות, חשיבות ונפקות.

יישום הסעיף האמור נתון במידה רבה לשיקול-דעתה של הערכאה הדיונית, המתרשמת מסיכויי השיקום ומעריכה אותם לנוכח הראיות המובאות לפניה. הסעיף יופעל מקום בו בית-המשפט סבור שיש להעדיף את שיקולי השיקום ולתת להם מעמד בכורה {ראו - אורן גזל-אייל, "חריגה ממתחם העונש ההולם" ספר דורית בייניש, 539, קרן אזולאי ואחרים עורכים, 2018}. קביעת בית-המשפט בעניין זה נעשית בכל מקרה בהתאם לנסיבותיו ולראיות המובאות

לפניו, ובראשם תסקיר שירות המבחן. ברי, כי העדרו של עבר פלילי עשוי להצביע על סיכוי של ממש לשיקום.
עמדה על כך כב' השופטת ד' ברק- ארז במסגרתו של ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 18.4.18),
בצינה כדלהלן:

"במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40ד לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי..חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40יא לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי...". (ההדגשות אינן במקור).

לצד האמור, ובלא לקבוע מסמרות בעניין זה, נוטה אני יותר לעמדת ההגנה מאשר לעמדת המדינה. אכן, ככלל, עבר פלילי מכביד ובפרט כזה הרצוף עבירות חמורות שפגיעתן באינטרס הציבורי חמורה מהווה אינדיקציה לסיכויי שיקום נמוכים. הדבר נכון ביתר שאת מקום בו העבירות הללו נעברו בעבר הקרוב וכאשר הושמו בידי הנאשם הזדמנויות-שיקום והללו לא נוצלו. עם זאת, בכגון דא, משקל מהותי ומשמעותי יש לייחס לעמדת שירות-המבחן שהוא הגוף המקצועי האמון על בחינת סיכויי שיקומו של עבריין. שירות המבחן הוא זרועו הארוכה של בית-המשפט וגם אם המלצתו איננה אלא המלצה בלבד, הרי שמשקלה של דעתו בסוגייה המצויה בליבת עשייתו - סיכויי השיקום והסיכון לחזרתיות, רב (ראו לעניין זה למשל: ע"פ 2287/09 והבה נ' מדינת ישראל, פסקה 9, ניתן ביום 25.1.10).

לפיכך, לא הייתי קובע כלל אצבע חד-משמעי, שלפיו מי שבעברו הרשעות קודמות (גם אם משמעותיות) איננו בר-שיקום. מקום בו ביצוע העבירות קשור להתמכרות מסוג כזה או אחר (סמים, אלכוהול, הימורים וכיוצ"ב), והשירות סבור שהטיפול השיקומי בהתמכרות גופה הוא יעיל ומבטא פרוגנוזה טובה לגמילה, דומה שהאינדיקציה היא הפוכה דווקא, דהיינו שסיכויי השיקום ממשיים.

אשוב, אפוא, לבחון את עניינם של המשיבים שלפנינו.

אמרתי כבר, העונש ההולם את מעשיהם על נסיבות ביצועם צריך היה לעלות על 12 חודשי מאסר (ואולי בהתחשב בעברם המכביד אף על 18 חודשי מאסר). שירות המבחן, אשר חוות-דעתו התבקשה על-ידי בית-המשפט קמא ביצע מולם מהלך טיפולי-שיקומי משמעותי. השירות סבר שמהלך זה הוא בעל סיכויי-הצלחה טובים ולפיכך, ביקש מבית-המשפט קמא ארכה נוספת לצורך המשך שילובם של השניים בתוכנית טיפולית מתאימה (לגמילה מהתמכרויות, לתעסוקה מתאימה ולמסגרת חינוכית ראויה). השניים אכן שולבו בתוכניות כאמור; נבחנה רצינות כוונותיהם להשתקם (בכל המישורים); נבדקה תמיכת משפחותיהם; נבדקה יציבותם התעסוקתית לאורך זמן; הן שירות המבחן הן בית-המשפט אותנו להם, שדבקות בשיקום מצידם עשוי להביאם להימנעות מחזרה אל בין כותלי מתקן המאסר (אף כי בהיבט זה בוודאי שלא הובטח להם דבר והובהר להם שאין להם כל ציפייה לגיטימית לכך).

בנסיבות אלו, סבורני, שהשבתם היום, מקץ חודשים ארוכים מאז ביצוע העבירות, גילויין ומעצרים של השניים,

לאחר שהם הוחזקו במעצר ממשי תקופות משמעותיות והשתחררו למעצר-בית לצורך שילובם בתוכנית שיקום, אל בין כותלי מתקן-מאסר תפגע לא רק במאמצי שיקומם, במשפחותיהם ובנסיונות חזרתם אל שירות החברה הלגיטימית, אלא יהא בה אף כדי לפגוע באינטרס הציבורי. הדברים נכונים ביתר שאת בשים לב לכך, שהטלת מאסר למשך 12 חודשים (תוך הימנעות ממיצוי הדין, כדרכה של ערכאת הערעור) תביא בפועל לכליאתם לתקופה קצרה למדי (בניכוי תקופת מעצרם ותקופות קיצור עונש מנהלי ואחר) וכך יימנעו מהם תהליכי שיקום בתוככי מתקן המאסר (מפאת קוצר הזמן) ומחוצה לו, בקהילה (מפאת מאסרם).

לפיכך, מצאתי לנכון להימנע מלהיענות לעתירתה הראשית של התביעה, להחמיר את עונשם של השניים על-ידי הטלת מאסר בכליאה עליהם.

עם זאת, סברתי, שתמהיל העונש אשר הוטל על המשיבים בידי הערכאה הראשונה חטא לצורכי ההלימה וההרתעה וחרג מהראוי אף מעבר למה שנדרש מצורכי שיקומם של השניים. יותר מכך, דומה שצורכי שיקומם של השניים מחייבים ענישה חמורה יותר, על-מנת שהמסר המשודר להם יהיה מסר ברור וחד, שלפיו לביצוע עבירות יש מחיר. מסר סלחני מדי יפגע בהכרח במסר זה ולפיכך יש להימנע הימנו.

לפיכך, לו תישמע דעתי, אציע לחברי לקבל את הערעור באופן חלקי ולהורות כי בנוסף לעונשי המאסר לריצוי בפועל ועל תנאי אשר הוטלו על שני הנאשמים, יוחמר עונש הקנס אשר הוטל על השניים ויעמוד על 35,000 ₪ לכל אחד מהם. בנוסף לכך, אציע להאריך את תקופת המבחן אשר הוטלה על השניים, כך שהם יושמו תחת פיקוח שירות המבחן למשך שנתיים, מיום מתן פסק דין זה.

א' לוי, שופט

השופט י. גריל, שופט עמית :

א. לצערי, אין באפשרותי להצטרף לחוות דעתו של חברנו השופט א. לוי.

המשיבים הורשעו בעבירות של:

(1) זיוף שטר כסף לפי סעיף 462(1) + 462(2) של חוק העונשין, התשל"ז-1977 (ריבוי עבירות) כשהעונש המירבי שקבע המחוקק בצד עבירות אלה הוא שבע שנות מאסר.

(2) החזקת חומר לזיוף שטר כסף - לפי סעיף 464 של חוק העונשין, כשהעונש המירבי שקבע המחוקק בצד עבירה זו הוא חמש שנות מאסר.

(3) קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499 (1) של חוק העונשין, כשהעונש המירבי שקבע המחוקק בצד עבירה זו הוא שבע שנות מאסר.

ב. מעין בעובדות כתב האישום עולה, כי, המשיבים תכננו בקפדנות את ביצוע העבירות, ודאגו להצטייד בצידוד הדרוש למטרה זו.

המשיבים שכרו דירה בקרית ביאליק ("הדירה המבצעית"), וצידדו אותה במכשור הנדרש לביצוע הזיוף. בתקופה שבין 12.9.17 - 29.10.17 זייפו המשיבים שטרות כסף מסוגים שונים, החזיקו בהם, ניפקו אותם, וסחרו בהם.

המשיבים החזיקו וניפקו שטרות שנחזו להיות בערך כספי העולה על 80,050 ₪.

ביום 1.10.17 עוכב המשיב מס' 1 במחסום הכניסה לאילת על-ידי המשטרה, כשהוא מחזיק ברכבו 29 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות על סך 50 ₪ ו-10 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות על סך 200 ₪ בצבע כחול, כל אחד, בידעו שהשטרות מזויפים.

ביום 9.10.17 סיכם המשיב מס' 2 להעביר לפלוני שטרות כסף מזויפים מן הדירה המבצעית ולמטרה זו הזמין מונית, ומשזו הגיעה בסמוך לבניין בו נמצאת הדירה המבצעית, השליך המשיב מס' 2 לעבר נהג המונית מחלון הדירה ציפה לכרית ובה 100 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות על סך 50 ₪, ושטר אחד הנחזה להיות שטר על סך 200 ₪ בצבע כחול.

נהג המונית אסף את הציפה ובה שטרות הכסף המזויף, נסע לביתו של פלוני, ושם נעצרו השניים על-ידי המשטרה.

ביום 29.10.17 נתפסו שני המשיבים בדירה המבצעית כשברשותם הציוד הייעודי, וכן 177 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות על סך 200 ₪ ו-720 שטרות מזויפים הנחזים להיות שטרות על סך 50 ₪, בערך כולל של 71,400 ₪.

ג. עובדות אלה עומדות בבסיס כתב האישום שהגישה המדינה כנגד המשיבים, ואלה הודו בעובדות כתב האישום והורשעו בהתאם. על כל אחד מהם נגזר עונש של שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודת שירות, וכן שישה חודשי מאסר על-תנאי, קנס בסך 5,000 ₪ או 40 ימי מאסר תמורתו. בנוסף הועמדו השניים, בהסכמתם, בפיקוח קצין מבחן למשך 18 חודשים.

ד. בערעורה מלינה המדינה על קולת העונש שהוטל על המשיבים.

לאחר שנתתי דעתי לעובדות כתב האישום, לטיעוניהם של באי כוח הצדדים הן בפני בית משפט קמא והן בפנינו, לתסקירי שירות המבחן, לגיליון ההרשעות הקודמות של כל אחד משני המשיבים, לגזר הדין של בית משפט קמא, להודעת הערעור ולפסיקה הרלוונטית, שוכנעתי, שערעור המדינה בדין יסודו, ויש להטיל על כל אחד משני המשיבים עונש מאסר לריצוי בפועל, ולפיכך לא אוכל להצטרף לחוות דעתו של חברנו השופט א. לוי.

ה. העבירות בהן הורשעו המשיבים הן עבירות מסוג פשע שהמחוקק מתייחס אליהן בחומרה, וכמפורט לעיל עונש המאסר בפועל, המירבי, לגבי העבירה לפי סעיף 462 של חוק העונשין הוא עד שבע שנות מאסר וכך גם לגבי העבירה של קשירת קשר לביצוע, פשע, ובצד העבירה של החזקת חומר לזיוף שטר כסף עונש המאסר המירבי הוא עד חמש שנות מאסר.

ו. פסיקת בתי המשפט מתייחסת אף היא בחומרה לעבירות של זיוף שטר כסף כמו גם החזקת חומר לזיוף שטרי כסף.

בע"פ 189/87 ו-ע"פ 14/88 **מדינת ישראל נ' שלום ציצאושווילי ואח'** (24.3.88) (להלן: "**עניין ציצאושווילי**") נדון ערעור המדינה על קולת העונש של משיבים שהורשעו בעבירות של קשירת קשר לזיוף דולרים ולרבות ניסיון זיוף. בית המשפט המחוזי הטיל על שניים מהם שלוש שנות מאסר בפועל, על אחד מהם שנת מאסר בפועל, ועל משיב נוסף נגזרו שלושה חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, ולגבי נקבע, שחלקו בפרשה **היה מזערי והוא התחרט ונסוג מכוונתו לשתף פעולה עם האחרים בשלב מוקדם של הקשר.**

בית המשפט העליון החמיר בעונשו של אחד מן המשיבים בהטילו עליו ארבע וחצי שנות מאסר בפועל (לעומת שלוש שנים שנגזרו בבית המשפט המחוזי), ועל משיב נוסף הוטלו חמש שנות מאסר בפועל (במקום שלוש שהוטלו עליו בבית המשפט המחוזי). לגבי המשיב שעליו נגזרה שנת מאסר בפועל נמנע בית המשפט העליון להתערב בציינו, כי עונשו נופל מרמת הענישה הראויה, ואולם נוכח מצבו הבריאותי המתדרדר בעטיו הוא שווה בביתן חולים שבבית הסוהר, ולרבות נסיבותיו האישיות, לא הייתה החמרה בעונשו.

באותו מקרה היקף הזיוף, לרבות הזיוף המתוכנן, היה גבוה בהרבה מהיקף העבירות שבוצעו במקרה שבפנינו (ולכן הענישה שהוטלה **בעניין ציצאושווילי** לא תשמש כאמת מידה בענייננו), ואולם, ראוי ליתן את הדעת לדברי בית המשפט העליון, שם:

"אכן מדיניות הענישה ההולמת שעל בית המשפט לנקוט בה, נוכח הישנותן של עבירות כאלה, כשהפיתוי לעבור אותן גדול בשל הרווח הכספי העשוי לצמוח מהן, חייבת ליתן לגורם ההרתעה את המשקל העיקרי בשיקולי הענישה. גישה סלחנית לא תשרת את התופעה ולא תעמוד כמחסום בפני הפיתוי לעבור את העבירה. גם אם מצאנו שבעבר לא מיצה בית המשפט את הדין עם העבריינים, סבורים אנו כי אין מנוס מלהחמיר כתגובה עונשית מתחייבת".

(ההדגשה שלי - י. ג.).

ז. ב-ע"פ 4298/90 **מדינת ישראל נ' ביטון** (5.11.90) הורשע המשיב בבית המשפט המחוזי בעבירה של קשירת קשר לזיוף מטבע לפי סעיף 499 של חוק העונשין, ובעבירת זיוף שבוצעה בפועל לפי סעיף 462(1) + (2) של חוק העונשין, וזאת לגבי החזקת, הנפקת והפצת שטרי כסף מזויפים הנחזים להיות דולרים של ארה"ב, ונדון לשישה חודשי מאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות ועל כך הוגש ערעור המדינה.

באותו מקרה נימק בית המשפט המחוזי את גזר דינו בכך שהמשיב הודה בעובדות, עברו כמעט נקי, אורח חייו נורמטיבי, ומאז ביצוע העבירות הוא לא ביצע עבירות אחרות, וכן בשים לב להתאמת העונש לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בעסקה.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, דן את המשיב לשתי שנות מאסר בפועל וציון, בין יתר דבריו, בפסקה 8:

"עונש כה מתון על עבירות כה חמורות ובנסיבות כה קשות מחטיא לחלוטין את מדיניות הענישה ועלול חלילה להתפרש כמתן עידוד לאחרים לנסות כוחם בעבירות אלה שרווח עצום בצידן, כשהצלחה מאירה פנים למבצעים".

(ההדגשה שלי - י. ג.).

ח. ב-ע"פ 4961/91 **זוהיר אלעג'ן נ' מדינת ישראל** (1.3.92) הורשע המערער (שם) בעבירה לפי סעיף 462(2) של חוק העונשין לאחר שבחיפוש ברכבו נמצאו ארבעה שטרות מזויפים בני 100 דולר כל אחד. לחובת המערער עבר פלילי, והוא ביצע את העבירה כשעונש מאסר מותנה תלוי ועומד כנגדו, ונדון לשתי שנות מאסר בפועל. עונש מאסר מותנה בן 18 חודשים הופעל חלקו בחופף, חלקו במצטבר, ובית המשפט העליון דחה את הערעור.

ט. ב-רע"פ 9976/05 **ראשק ראשק נ' מדינת ישראל** (18.1.06) הורשע המבקש לפי הודאתו בעבירה לפי סעיף 462(1) של חוק העונשין לאחר שסוכן משטרת רכש ממנו ₪ 33,500 בשטרות מזויפים ונדון בבית משפט השלום לשבעה חודשי מאסר בפועל. חרף טענותיו בדבר היותו אדם נורמטיבי, ונסיבותיו האישיות, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. בבית משפט העליון טען המבקש, שיש גם להתחשב לקולא בכך, שסוכן משטרת היה מעורב במקרה ולכן יש להסתפק בעונש שירוצה בעבודות שירות. בקשת רשות הערעור נדחתה, וכב' השופט (בדימוס) ס. ג'ובראן קבע:

"בענייננו העונש שהוטל על המבקש אינו חורג ממתחם הענישה המקובל בעבירות מהסוג שביצע ונסיבות המקרה אינן מצדיקות התערבות בית משפט

זה. גם לגופו של עניין, העבירה אותה ביצע המבקש הינה עבירה חמורה, שבה רב הפיתוי לזכות ברווח כספי על חשבון הציבור ואשר אין לנקוט בגינה בגישה מקילה. בית משפט השלום שקל בגזר דינו את כל נסיבות המקרה ואת נסיבותיו האישיות של המבקש ולא מצאתי מקום להתערב בהכרעתו".
(ההדגשה שלי - י.ג.)

י. ב-רע"פ 3908/07 מאיר קיקוזשילי נ' מדינת ישראל (20.5.07) הורשע המבקש בבית משפט השלום בעבירה לפי סעיף 462(2) של חוק העונשין בגין זיוף שטר כסף זאת לאחר שנמצאו בחדר אותו שכר שטרות מזויפים בערך של 200,000 דולר, וברכבו של השותף עוד 30,000 דולר מזויפים, ונדון ל-24 חודשי מאסר. ערעורו לבית משפט המחוזי התקבל חלקית ותקופת מאסרו הועמדה על 18 חודשים. בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון נדחתה.

י"א. ב-רע"פ 523/13 שלום דזנשוילי נ' מדינת ישראל (25.8.15) הורשע המבקש במספר אישומים בגין עבירות של זיוף שטר כסף, זיוף מטבע, קשירת קשר לפשע, ניפוק מטבע מזויפת, וכן עבירות נוספות אחרות (עבירות בנשק, החזקת מכשירי פריצה והחזקת נכס חשוד כגנוב). מעונש כולל של 30 חודשי המאסר בפועל שהוטלו עליו, הופחתו 6 חודשי מאסר על תנאי שהופעלו, כך שתקופת מאסרו הועמדה על 24 חודשים. כב' המשנה לנשיאה השופט ח' מלצר כתב בפסקה 57 של פסק דינו:

"בכל הנוגע לטענותיו של המערער לעניין חומרת העונש שנגזר עליו - לא מצאתי כי יש בעונשו של המערער משום סטייה משמעותית ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מהסוג שבהן הורשע, ודומה אפילו שהעונש שהושת עליו היה מתון יחסית (השוו: רע"פ 3908/07 קיקוזשילי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.5.2007)). קביעה זו נשענת על חומרתן של העבירות בהן הורשע המערער, והרווח הכספי העשוי לצמוח מהן - נתונים שבשים לב אליהם, אין מנוס מפני תגובה עונשית הולמת ומרתיעה. זה המקום לציין כי כבר נפסק בעבר ביחס לעבירות כגון דא כי: "גישה סלחנית לא תשרש את התופעה ולא תעמוד כמחסום בפני פיתוי לעבור את העבירה". (ראו: ע"פ 189/87 מדינת ישראל נ' ציצאושווילי ואח' [פורסם בנבו] (24.3.1988). יתר על כן כאשר בית משפט השלום הנכבד גזר את עונשו של המערער - אכן נלקחו בחשבון וכראוי הנימוקים לקולא ולחומרא. בראייה זו, העונש שנגזר על המערער (24 חודשי מאסר בפועל בגין התיק מושא כתב האישום המתוקן). איננו חמור יתר על המידה, ואיננו מצדיק בכל מקרה התערבות של ערכאת הערעור".

(ההדגשה שלי - י.ג.)

י"ב. בטיעונו בפני בית משפט קמא (עמ' 18 לפרוט') הפנה ב"כ המשיב מס' 1 לגזר דין שבו הוטל עונש

מאסר לריצוי בעבודות שירות, בהסכמת הפרקליטות, בעבירה של זיוף שטרות.

דומני, כי נפלה ככל הנראה שגגה במספר התיק אליו הפנה ב"כ המשיב מס' 1, או שנפלה טעות בהקלדת מספר התיק (14-03-44219 שלום עכו), הואיל ונראה, כי זה מספרו של תיק אזרחי בבית משפט השלום בפתח תקווה, כך שלא ניתנה אפשרות לבחון מה היו הנסיבות בתיק שבו הוטל בגין עבירה זו מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ב"כ המשיב מס' 1 הגיש לעיון בית משפט קמא את ת"פ (שלום חיפה) 667-02-16, **מדינת ישראל נגד מקסים מאיר**, כשבאותו מקרה הורשע הנאשם בעבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא + 420 של חוק העונשין, קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 סיפא של חוק העונשין, וקשירת קשר לעוון לפי סעיף 499 (2) של חוק העונשין, ונדון לשישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

באותו מקרה ציין בית המשפט במסגרת נימוקיו לגזר הדין, שכנגד מרבית המעורבים באותה פרשייה הוחלט **שלא** להגיש כתב אישום, בנוסף צוין כי הנאשם **היה נעדר עבר פלילי**, והוא משקיע מאמצים לשיקום חייו.

אוסף, שערעור המדינה באותו מקרה (עפ"ג (מחוזי חיפה) 17073-12-17), נדחה ביום 4.1.18 וצוין, שמאז ביצוע העבירות חלף זמן ממושך מבלי שהנאשם היה מעורב בפלילים, והוא שינה את אורח חייו והשתלב במסגרת תעסוקתית יציבה.

עוד הגיש ב"כ המשיב מס' 1 לעיון בית משפט קמא את ת"פ (שלום חיפה) 10959-01-13 **מדינת ישראל נגד לירן לרט** כשבאותו מקרה הורשע הנאשם בשימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא + 420, זיוף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא, סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא + סעיף 31, והתחזות כאדם אחר לפי סעיף 441 רישא של חוק העונשין, ונדון לארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

באותו מקרה ציין בית המשפט, במסגרת נימוקיו לגזר הדין, כי לחובת הנאשם הרשעה אחת (החזקת מקום להימורים), עד כה תפקד הנאשם באורח נורמטיבי, לפי התסקיר, וחלקו בפרשייה היה **קטן**. עוד הוסיף בית המשפט (שם) שמי ששלשל את הכספים לכיסו הייתה הנאשמת מס' 1, ואילו חלקו של הנאשם התבטא בכך שהציג תעודת זהות מזויפת וחתם בשם אדם אחר על בקשה לביטול הערת אזהרה.

אינני סבור, שניתן להקיש משני המקרים הנ"ל לעבירות שביצעו שני המשיבים בענייננו: זיוף שטרי כסף, החזקת חומר לזיוף שטרי כסף, וקשירת קשר לפשע, מה גם, שבשני המקרים הנ"ל הנאשם האחד היה נטול עבר פלילי, ולחובת האחר, הרשעה בעבירה אחת בלבד, בעוד שבענייננו לחובת כל אחד משני המשיבים ריבוי הרשעות וריבוי עבירות, לרבות ריצוי עונש מאסר בפועל, וכברת הדרך השיקומית שעברו המשיבים לפי תסקירי שירות המבחן קצרה למדי.

כמו כן בענייננו, לשני המשיבים חלק עיקרי ודומיננטי בביצוע העבירות בהן הורשעו.

י"ג. מבין פסקי הדין אליהם הפנה בית משפט קמא, בפסקה 21 של גזר הדין, היה מקרה בו הוטל עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות: ת"פ (שלום נצרת) 2221/07 **מדינת ישראל נ' תותניג'אן** (25.5.11) אלא שיש ליתן את הדעת על כך שבאותו עניין הורשע הנאשם בעבירת ניפוק מטבע מזויפת לפי סעיף 479 של חוק העונשין, שהענישה המירבית לצדו היא בת שלוש שנות מאסר.

י"ד. ב-ת"פ (שלום תל אביב) 17435-08-14 **מדינת ישראל נ' זורב קנצ'בלי** (20.11.17) הורשע הנאשם בעבירות לפי סעיפים 462, 466, 499 (1) ו-244 של חוק העונשין. חרף היותו נטול עבר פלילי, שרוי בחובות גבוהים, מצוי בהליך פשיטת רגל, ומצבו הנפשי קשה, נדון ל-10 חודשי מאסר בפועל.

אותו נאשם ביקש להשוות את עונשו, מכוח עקרון אחידות הענישה, לעונש שהוטל על שותפו לעבירה (קריכלי) שנדון על-ידי מותב אחר ל-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, אולם, באותו מקרה היו לקריכלי נסיבות אישיות קשות ביותר, והמותב שדן בעניינו ציין במפורש:

"רק גילו, עניו, סבלו, מצבו הרפואי ומשפחתו האומללה והנצרכת של קריכלי והכל במצטבר, הביאו גזירת עונשו ברף התחתון".

בהמשך: **"אין 'בשורה' אפוא, בגזר הדין, לאלה החוככים בדעתם לזייף ו/או להפיץ מטבע או שטר מזויף, שכן אחריתם - בין הסורגים, שכן כמה מאלה יוכלו להציג קורות חיים משפחתיים ורפואיים כה קשים ונוגעים ללב כקריכלי?".** (ההדגשה שלי - י.ג.).

בית משפט השלום שדן בעניינו של **קנצ'בלי** אף ציין, שם, בפסקה 27: **"במסגרת שיקולי הענישה יש אף לזכור כי נקבע לא אחת שבעבירות מסוג זה אין לנקוט בגישה מקלה לאור הפיתוי לזכות ברווח כספי על חשבון הציבור (עניין ראשק)".**

ט"ו. בע"פ (מחוזי ירושלים) 12829-12-11 **מדינת ישראל נ' ביבי** (16.2.12) נדון המשיב ל-12 חודשי מאסר בפועל בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע ובעבירה של זיוף שטרי כסף. ערעור המדינה נדחה ונקבע, כי העונש שהוטל אינו מצוי ברף העליון של הענישה בעבירה מסוג זה, אך גם אינו קל במידה המצדיקה את התערבות ערכאת הערעור.

ט"ז. ב-ת"פ (שלום תל אביב) 5981/01 **מדינת ישראל נ' חמצני** (28.11.02) הורשע הנאשם בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע (סעיף 499 (1) של חוק העונשין), ובזיוף מטבע פשוטה לפי סעיף 477(1)+(2) של חוק העונשין, לאחר ששכר מכולה ובה הקים מיני-מפעל לזיוף מטבעות בנות 10 ₪. לצורך כך נרכשה מכונה להטבעת מתכות, ולמרבה המזל נתפס הנאשם שישה ימים לאחר ששכר את

המכילה בטרם הספיק להפיץ את המטבעות המזויפים. לחובתו 10 הרשעות קודמות, הגם שצוין לזכותו שעלה בידו להיגמל מסמים. הנאשם נדון ל- 15 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

י"ז. ב-עפ"ג (מחוזי תל אביב) 15156-08-14 **מדינת ישראל נ' יעקבי** (10.12.14) הורשע המערער בהסדר טיעון בעבירות של זיוף מטבע לפי סעיף 477 של חוק העונשין, וניפוק מטבע מזויפת לפי סעיף 479 של החוק (ריבוי עבירות). צוין בפסק הדין שכתב האישום מתעד מסכת עובדתית של תעשיית זיוף. בית משפט השלום דן את המשיב ל- 24 חודשי מאסר בפועל.

ערעור המדינה התקבל באופן שהמשיב נדון ל-ארבע שנות מאסר בפועל, משמע, כפל העונש שגזר בית משפט השלום.

בפסק דינו הפנה בית המשפט המחוזי ל-רע"פ 7188/06 **טרטור נ' מדינת ישראל** (14.9.06) שם נקבע "**לא הפער שבין העונשים הוא אשר אינו סביר, כי אם העונש שנגזר למבקש מלכתחילה בבית משפט השלום**" (ההדגשה שלי - י.ג.).

י"ח. עולה מן המפורט לעיל, כי עובר כחוט השני בהלכה הפסוקה לגבי עבירות הזיוף בהן הורשעו המשיבים, שאלה עבירות בהן על בתי המשפט להחמיר בתגובה העונשית וליתן משקל עיקרי לגורם ההרתעה, הואיל והפיתוי לעבור עבירת אלה גדול, נוכח הרווח הכספי העשוי לצמוח מביצוע העבירות, וגישה סלחנית לא תעמוד כמחסום מפני הפיתוי לבצע עבירות מסוג זה.

בביצוע העבירות גלום פוטנציאל לנזק ממשי לכלכלת המדינה, נוכח החדרת שטרות מזויפים, משמע, השגת הרווח של מבצעי העבירה היא על חשבון הציבור.

י"ט. בהקשר זה, אציין, כי ב"כ המשיב מס' 1 טען בפני בית משפט קמא, שם, עמ' 18: "נתון נוסף שיש לקחת בחשבון לקולא העובדה שמבלי להקל ראש בחומרת העבירות, כך עפ"י כתב האישום אין כאן קורבנות בניגוד למקרים שאציג לביהמ"ש בהם יש קורבנות באנשים תמימים שנפגעו בצורה לא פשוטה. בתיק זה לא קיימים קורבנות".

טענה זו אינה מקובלת עלי כלל.

אכן, חמורים עד מאוד הם המקרים בהם נוכח עבירות זיוף נפגעו אנשים תמימים שניזקו על לא עוול בכפם והפסידו את כספם משקיבלו בתמורה לנכס שמכרו, או בתמורה לשירות שנתנו, כסף מזויף שהוא מחוסר כל ערך, וכך ניצבו בפני שוקת שבורה וידיהם על ראשם.

ואולם, הפגיעה הנגרמת לציבור מחמת עבירת הזיוף חמורה מאין כמותה וראוי ליתן את הדעת לדבריו הברורים מאוד של כב' המשנה לנשיאה השופט ח' מלצר ברע"פ 523/13 **דזנשוילי נ' מדינת ישראל** (25.8.15), פסקה 54, עמ' 36, וכל המוסיף גורע:

"הערך המוגן בעבירות הזיוף מתבטא בעיקרו בפגיעה בכלכלה הציבורית ובערך המחנך השלילי כלפי החברה. עמד על כך פרופ' ג' הלוי בתארו את הפגיעה הכלכלית והחברתית הגלומה בעבירות של זיוף כספים:
"עבירות של זיוף כספים ובולים הן בעלות השפעה גורפת על הכלכלה הציבורית. יצירתם של כספים מזויפים והכנסתם למחזור השימוש בכלכלתה של המדינה מביא לידי דימוי פיקטיבי של כוח קניה שאינו אמיתי ובעקיפין לירידת ערכו של המטבע ולאינפלציה אפשרית בהתאם להיקף הזיופים ולהיקף השימוש בהם. בכך ניזוקה הכלכלה הציבורית, משאביה של החברה והחזקותיו הפיננסיות של כל פרט בחברה. מעבר לכך, לזיוף כספים ובולים קיים גם ערך מחנך שלילי כלפי פרטים בחברה, באשר כוח הקנייה והכוח הכלכלי נתפס כמתאפשר לא רק באמצעות פעולות כלכליות לגיטימיות של עבודה, סחר, מתנה, ירושה וכיוצא בכך, אלא גם בדרך של יצירה פיקטיבית של אמצעים מזויפים ליצירתו של כוח הקנייה וכוחות כלכליים. מכלול פגיעות אלו בכלכלה הציבורית מביא לפגיעה בסדר הציבורי בהקשר הכלכלי והחברה". (עיינו: הלוי, בעמ' 364)" (ההדגשה שלי. י.ג.).

כ. לא למותר להוסיף, שהמשפט העברי מתייחס בחומרה רבה לגזל הרבים. מי שחוטא בגזל הרבים, יתקשה עד מאוד לחזור בתשובה.

כך נכתב בתוספתא, בבא קמא, י': **"חמור גזל הרבים מגזל היחיד, שהגזל יכול לפייסו ולהחזיר לו גזילו, הגזל את הרבים, אין יכול לפייסו ולהחזיר להן גזילן"**. (ההדגשה שלי. י.ג.).

חכמים קבעו דרכים כיצד יוכל בכל זאת לחזור בתשובה מי שגזל את הרבים כגון שיעסוק בעשיית צורכי הרבים.

כ"א. משכך תמים דעים אני עם חברנו כב' השופט א' לוי הכותב בחוות דעתו:

"יקשה להלום תחתית מתחם עונש הולם בסוג זה של עבירות (כאשר הללו נעברות בנסיבות המתוארות לעיל) אשר יפחת מ- 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. גם אם סיבת ביצוע העבירות הייתה לחץ כלכלי שבו היו נתונים השניים בשל הסתבכויות כלכליות פועל יוצא של הימורים או פיטורין מהעבודה, הקמה מתוכננת ומתואמת של בית-ייצור לשטרות כסף מזויפים, ייצור כמות גדולה של שטרות וניסיון להפצתם מחייב הטלת מאסר ממשי לתקופה אשר לא תאפשר ריצויה בעבודות

שירות".

דברים נכוחים אלה עולים בקנה אחד עם הוראת סעיף 40ב' של חוק העונשין ולפיה: **"העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העיקרון המנחה)".**

כ"ב. לצד העיקרון המנחה חובה להביא בחשבון את הוראת סעיף 40 ד' של חוק העונשין שכותרתו **"שיקום"** כשלפי ס"ק א', אם מצא בית משפט שהנאשם השתקם או כי יש **סיכוי של ממש** שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו.

ס"ק ב' קובע, שאם היו מעשי העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, **לא** יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, גם אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, ככל שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את עונשו במתחם העונש ההולם לפי העיקרון המנחה.

כ"ג. לנוכח כל האמור לעיל, אתייחס לכל אחד משני המשיבים באופן פרטני:

המשיב מס' 1 יאן קובלר, יליד 1988, לחובתו שבע הרשעות קודמות:

1. תחילתן של הרשעותיו בעבירות שביצע בשנת 2002, דהיינו, בהיותו כבן 14: מעשה מגונה באיומים ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. העניין נדון בבית המשפט לנוער והסתיים ללא הרשעה. בית המשפט הורה על **צו מבחן לשנה**, התחייבות, ופיצוי למתלוננת.
2. בשנת 2004, בהיותו עדיין קטין, ביצע המשיב מס' 1 עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, עניין שהסתיים אף הוא בבית המשפט לנוער, ללא הרשעה, ובתשלום קנס וחתימה על התחייבות.
3. חלפו שנתיים, ובשנת 2006, ביום 15.3.06, ובעודו קטין, ביצע עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, איומים והתנהגות פרועה במקום ציבורי. הפעם הורשע ונדון למאסר מותנה, קנס **וצו מבחן לשנה**.
4. באותה שנה עצמה, ביום 12.6.06, שלושה חודשים בלבד לאחר העבירות הקודמות, ביצע המשיב מס' 1 שוב עבירות והפעם: החזקת אגרופן או סכין שלא למטרה כשרה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, תקיפת שוטר, וכן העלבת עובד ציבור, הורשע בבית המשפט לנוער, ונגזרו עליו מאסר על תנאי ותשלום קנס.

5. באותה שנה עצמה, ביום **18.3.06**, ביצע המשיב מס' 1 עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ניסיון לתקיפת שוטר ואיומים, ונדון למאסר מותנה בן 8 חודשים, קנס ופיצוי לשוטרים.

6. חלפה שנה, וביום 5.9.07, ביצע המשיב מס' 1 עבירה של תקיפה סתם ונדון לארבעה חודשי מאסר על תנאי, וחתימה על התחייבות.

7. חלפו מספר שנים, וביום 30.10.10, ביצע המשיב מס' 1 עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית.

תיק זה צורף לתיק פלילי נוסף בגין עבירות שביצע כשלוש שנים מאוחר יותר, דהיינו, ביום 28.2.13, ביצע המשיב מס' 1 עבירות של גניבה, התפרצות למגורים, וקשירת קשר לביצוע פשע.

מספר ימים לאחר מכן ב- 4.3.13, ביצע עבירות של גניבה, סיוע להתפרצות וקשירת קשר לפשע.

בגין כל אלה, גם יחד, נדון המשיב מס' 1 לתשעה חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, התחייבות להימנע מעבירה, ופסילת רישיון נהיגה.

גזר הדין של תשעה חודשי מאסר בפועל, ניתן ביום 31.10.13, וכאמור כבר לעיל, העבירות נשוא הדין כאן בוצעו ביום 12.9.17.

כ"ד. מעיון בתסקיר שירות המבחן מיום 17.6.18, בעניינו של המשיב מס' 1 עולה, כי שירות המבחן המליץ להעמיד את המשיב מס' 1 בצו מבחן למשך שנה ומחצה על מנת שימשיך את התהליך הטיפולי בו החל (ביום 30.5.18) ביחידה להתמכרויות, וכן הומלץ על הטלת ענישה הרתעתית כמאסר בעבודות שירות לצד מאסר מותנה ותשלום קנס.

ארבעה חודשים לאחר מכן, ניתן התסקיר המשלים, מיום 17.10.18, ממנו עולה, כי המשיב מס' 1 נוטל חלק בטיפול פרטני במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות, לרבות בדיקות שתן שנמצאו נקיות, והתרשמות שירות המבחן היא, שהמשיב מס' 1 שומר על יציבות במסגרת הטיפולית וחל שינוי בעמדותיו ובאורח חייו, ובאופן התייחסותו לתהליכים הטיפולים שהוא עובר.

כמו-כן, במהלך האבחון הוצע למשיב מס' 1 להשתלב בפרויקט "אוניברסיטה בעם" שנועד להנגיש את הלימודים באוניברסיטה לאוכלוסייה שאינה חשופה לכך. לימודים אלה, מתקיימים פעם בשבוע בשעות הערב החל מתאריך 12.11.18.

שירות המבחן חזר על המלצתו להעדיף את הפן השיקומי ולהטיל על המשיב מס' 1 מאסר לריצוי בעבודות שירות, צו מבחן לשנה, שבמהלכו ימשיך את הטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות, ולרבות מאסר מותנה.

כ"ה. באשר למשיב מס' 2, שלומי אופיר, אף הוא יליד 1988, ולחובתו שש הרשעות קודמות:

1. העבירות הראשונות בגין הורשע המשיב מס' 2, בוצעו ביום 1.3.06, בהיותו עדיין קטין, ונדון ביום 14.5.06 בפני בית המשפט לנוער בחיפה כשהעבירות אותן ביצע אז המשיב מס' 2, היו: שוד ושיבוש מהלכי משפט. נגזרו עליו שישה חודשי מאסר בפועל, וכן הוטל עליו מאסר מותנה ותשלום פיצוי למתלונן.
2. כשנה לפני כן, בשנת 2005, בהיותו קטין, ביצע המשיב מס' 2, בתאריכים 8.3.05, 20.7.05 ו-21.7.05, את העבירות הבאות: פריצה לרכב בכוונה לגנוב; חבלה במזיד ברכב; גניבה מרכב; התפרצות למגורים ותקיפה כדי לבצע פשע, נדון בבית המשפט לנוער בעכו, ביום 11.7.07, לשישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה, פסילת רישיון הנהיגה, ופיצוי למתלוננת.
3. לא חלף זמן רב, וביום 14.7.10 נדון המשיב מס' 2 בבית המשפט השלום באשדוד, בגין עבירות שביצע בתאריכים: 21.9.06, 26.1.07, 14.1.08 ו-30.1.08 כדלקמן: התפרצות למגורים; גניבה; הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; שבל"ר ונטישה במקום אחר; נהיגה פוחזת ברכב; נהיגת רכב מנועי ללא רישיון; החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית; החזקה/שימוש בסמים שלא לצריכה עצמית, והוטל עליו **מאסר מותנה** בן 12 חודשים, צו מבחן מיום גזר הדין לתקופה של 18 חודשים, צו התחייבות להימנע מעבירה, ופסילת רישיון נהיגה.
4. ביום 31.3.14, נדון המשיב מס' 2 בבית משפט השלום בנצרת בגין עבירות שביצע ביום 28.2.13, וביום 4.3.13, דהיינו, גניבה, התפרצות למגורים, קשירת קשר לביצוע פשע.
- בגין עבירות אלה, נדון המשיב מס' 2 ל-18 חודשי מאסר בפועל, והופעל המאסר המותנה של 12 חודשים שהוטל עליו בבית משפט השלום באשדוד, חלק בחופף וחלק במצטבר, כך שבסה"כ נגזרו עליו 24 חודשי מאסר בפועל, ובנוסף לכך מאסר מותנה, התחייבות להימנע מעבירה, ופסילת רישיון הנהיגה.
5. כשלושה חודשים לאחר מכן, ביום 5.6.14, נדון המשיב מס' 2 בבית משפט השלום בטבריה, בגין עבירה של תקיפה וחבלה ממשית על-ידי שניים או יותר, שביצע ביום 3.4.14 ונגזרו עליו שישה חודשי מאסר בפועל (חופף ומצטבר למאסר שריצה באותו זמן), וכן מאסר מותנה והתחייבות להימנע מעבירה.

6. חלפו ארבעה חודשים וביום 26.10.14, נדון המשיב מס' 2 שוב בבית משפט השלום בטבריה, בגין עבירה שביצע ביום 24.12.13, דהיינו החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית ונגזר עליו חודש מאסר בפועל, בחופף למאסר שביצע באותה עת, וכן הוטל עליו מאסר מותנה ונפסל רישיון הנהיגה שלו.

כ"ו. מעיון בתסקיר שירות המבחן מיום 17.6.18 עולה, כי הסנקציות העונשיות הקודמות לא הפחיתו את הסיכון להישנות מעורבותו של המשיב מס' 2 בעבירות, וקיימת בעיית התמכרות שבאה לידי ביטוי בתחום הסמים וההימורים, אך קיימת אצלו יכולת לעבור טיפול משמעותי בתחום הסמים במסגרת קהילה טיפולית. לפיכך הופנה המשיב מס' 2 לעמותת "אפשר" שם החל בטיפול אחת לשבוע מתאריך 3.5.18. צוין שהמשיב מס' 2 מגיע בקביעות למפגשים, ונוטל חלק משמעותי בתהליך.

שירות המבחן סבור, ששילובו של המשיב מס' 2 בטיפול, לצד העמדתו בפיקוח שירות המבחן, עשויים לסייע להפחתת הסיכון להישנות עבירות, ומכאן ההמלצה להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה, קנס, וצו מבחן למשך שנה ומחצה, במהלכו ימשיך את התהליך הטיפולי במסגרת עמותת "אפשר".

מעיון בתסקיר מיום 17.6.18 עולה, שבעקבות עבירת הסמים בגינה הורשע המשיב מס' 2 בשנת 2008, הוא שולב אז בטיפול במסגרת קהילה טיפולית "מלכישוע", ולאחר שסיים שם את הטיפול, בשנת 2010, שולב בטיפול המשך במסגרת הוסטל בעפולה, למשך מספר חודשים במסגרת צו המבחן.

עוד צוין, שבשנת 2013, לאחר שהמשיב מס' 2 נדון למאסר לתקופה של כשנתיים ומחצה, בגין עבירת פריצה, היו מאמצים לשלבו בקהילת "הדרך", ואולם המשיב מס' 2 התקשה להשתלב בקהילה.

בתסקיר המשלים מיום 16.10.18 צוין, כי המשיב מס' 2, נקלט לטיפול ביחידה לגמילה מהתמכרויות במאי 2018, הוא משתתף בטיפול פרטני, במקביל לטיפול קבוצתי, והומלץ כי ימשיך טיפול ארוך טווח. כמו כן, עקב רצונו ללמוד, הופנה לפרויקט "אוניברסיטה בעם" המקנה חשיפה ראשונית ללימודים באוניברסיטה, לימוד בו הוא עתיד להתחיל בנובמבר 2018.

צוין בתסקיר המשלים, כי המשיב מס' 2, מביע מוטיבציה גבוהה לשינוי, ומעוניין בהמשך הטיפול. תקופת הטיפול עד כה, סייעה לו להצליח ולהתמיד בטיפול, תוך יכולת ללמידה ורכישת כלים, ומכאן ההמלצה להטיל עליו צו מבחן בהיקף של שנה ומחצה לצורך המשך התהליך הטיפולי שיקומי, לרבות עונשים מותנים.

כ"ז. ב-ע"פ 344/81 **מדינת ישראל נ' שחר סגל ואח'** פ"ד לה (4) 313 (להלן: **"עניין סגל"**) צוין כב' הנשיא (בדימוס) מ' שמגר, בעמ' 318:

"שיקוליו של שירות המבחן למבוגרים אינם חופפים בהכרח את שיקוליו של בית המשפט, וזאת, בין היתר, מאחר שהוא אינו מופקד על הראייה הכוללת, הבוחנת גם את אלמנט ההרתעה הכללי ונתונים כיוצא באלה. לכן, אין לבוא בטרוניה אל שירות המבחן, אם הוא נותן דעתו בעיקר לאינטרס האישי של הנאשם, ואף מוכן להציע הצעות לשיקום, המעוגנות, לעיתים, בהערכה ובהתרשמות ותו לא. השירות רואה את עיקר מעייניו במיצוי של היבט מוגדר של הנתונים, הנאספים לקראת ההכרעה השיפוטית, ובית המשפט הוא שיוצר את האיזון הנאות בין הנתונים השונים ומופקד על ראייתו של השלם להבדיל מן הקטע או המקוטע. מכאן כי אל הדברים, העולים מן התסקיר, מצטרפים, בדרך כלל, נתונים רלבנטיים נוספים, המשמשים יסוד לשיקוליו של בית המשפט, כגון מהות העבירה, הלקחים לגבי האיש ומעשיו, כפי שהם מתגבשים בראייתו של בית המשפט, ועוד". (ההדגשה שלי - י.ג.)

עוד ציין כב' הנשיא (בדימוס) מ' שמגר, שם, בעמ' 318:

"המשקל היחסי של הנסיבות האישיות בזיקתן לעבירה ולנסיבותיה משתנה ממקרה למקרה, וכל עוד אין מדובר בנסיבות יוצאות דופן, מקובל, בדרך כלל, כי ככל שחומרת העבירה גוברת, הרי לצורך קביעת מידת העונש, פוחת משקלן היחסי של הנסיבות האישיות המקלות". (ההדגשה שלי - י.ג.)

כ"ח. בעניינינו, סבורני, שבתי המשפט התחשבו לאורך שנים, בשני המשיבים ונמנעו לא פעם מלמצות עימם את הדין בין אם על דרך הטלת צו מבחן, בין אם על דרך גזירת עונש מאסר מותנה בלבד, ובין אם על דרך חפיפת עונשי מאסר באופן מלא או חלקי.

כך, למשל, באשר למשיב מס' 1, עולה מגיליון המרשם הפלילי, שפעמיים ניתן כנגדו בבית המשפט לנוער, צו מבחן לתקופה של שנה וכמו כן, מספר פעמים הסתפקו בתי המשפט בעונש מאסר מותנה, עד אשר בהרשעה השביעית, הוטל עונש מאסר לריצוי בפועל.

באשר למשיב מס' 2 עולה, שכאשר נדון ביום 14.7.10 בבית משפט השלום באשדוד בשורה של עבירות רכוש, סמים, הפרעה לשוטר, ושימוש ברכב ללא רשות, הסתפק בית המשפט בהטלת עונש מאסר מותנה וצו מבחן של 18 חודשים, וכאשר הופעל המאסר המותנה בהרשעה הרביעית הורה בית המשפט על הפעלת מחציתו בחופף ומחציתו במצטבר, עונשי המאסר בהרשעה החמישית והשישית הוטלו חלקם בחופף, חלקם במצטבר לעונש המאסר שריצה באותה עת.

המשיב מס' 2, גם הופנה בשעתו לטיפול במסגרת הקהילה הטיפולית במלכישוע, וכן שולב בהמשך טיפול במסגרת הוסטל בעפולה, ואף היו מאמצים לשלבו בקהילת "הדרך".

למרות כל האמור לעיל, מסתבר, ששני המשיבים אינם יוצאים ממעגל החיים העברייני, ומתנהלים כמי שאין מורא הדין עליו.

כ"ט. נתתי דעתי לפסק דינו של בית המשפט העליון ב- ע"פ 2667/18 **יואל יצחק נגד מדינת ישראל**,
(10.10.18), (להלן: "עניין **יואל יצחק**") וההחלטה ב-דנ"פ 7248/18 **יואל יצחק נגד מדינת
ישראל**, (8.1.19) הדוחה את הבקשה לדיון נוסף.

באותו עניין מדובר היה בנאשם, שבהיותו כבן 62 גנב ממעבידו סך כולל של 800,000 ₪ ונדון בבית המשפט המחוזי ל-12 חודשי מאסר בפועל, הגם שהוא נעדר עבר פלילי, שירת שירות צבאי מלא וניהל חיים נורמטיביים לחלוטין, התדרדרותו נבעה מהתמכרותו להימורים, עקב מעשה העבירה הוא נקלע למשבר נפשי, בנוסף למשבר כלכלי אליו נקלעה המשפחה, ובעיות בריאותיות של הנאשם.

במסגרת שירות המבחן עבר הנאשם טיפול קבוצתי ופרטני והתמיד בתהליך שיקומי משמעותי. שירות המבחן המליץ על השתתפות עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, וצו מבחן מפקח ל-18 חודשים, אך כאמור בית המשפט המחוזי הטיל עליו 12 חודשי מאסר בפועל, ועל כך הוגש ערעור לבית המשפט העליון.

כב' הנשיאה, השופטת א' חיות קבעה בדעת מיעוט, שיש במקרה זה להעדיף את עיקרון השיקום על פני עיקרון ההלימה, הואיל ושיקולי השיקום במקרה זה מצדיקים חריגה לקולא ממתחם הענישה, ולכן הציעה להסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לצד תקופת מבחן של 18 חודשים.

דעת הרוב (כב' השופטים מ' מזוז ו-ד' מינץ) הייתה שאין הצדקה לחריגה כה מהותית לקולא ממתחם הענישה עד כדי איזון המאסר לחלוטין, וכי גזר דינו של בית המשפט המחוזי ניתן ממילא תוך התחשבות בהליך הטיפול-שיקומי שעבר הנאשם בהמלצת שירות המבחן.

כב' השופט ד' מינץ אף ציין, שבית המשפט המחוזי נהג בנאשם במידת החסד והרחמים.

הבקשה לדיון נוסף נדחתה.

בהשלכה לענייננו: בהתייחס לפסק דינה של כב' הנשיאה א' חיות הרי לדעתי, לא ניתן להשוות בין ענייניו של הנאשם בעניין **יואל יצחק** לבין המקרה נשוא הדיון כאן.

בעוד, שיואל יצחק ניהל עד גיל 62 אורח חיים נורמטיבי לחלוטין, ללא כל הסתבכות בפלילים, הרי כל אחד משני המשיבים (שהם בני 30) צבר שורה ארוכה של הרשעות, כשרוב ההרשעות כוללות יותר מעבירה אחת, ובמגוון עבירות.

בעוד שיואל יצחק, עבר תהליך טיפולי-שיקומי משמעותי, הרי בענייננו לא ניתן לומר, לדעתי, שהוכח סיכוי של **ממש**, שהמשיבים ישתקמו, אלא מדובר בהשערה ובתקווה שיעלה בידם לשקם את חייהם לעתיד לבוא.

בהתייחס לפסק דינם של כב' השופטים מ' מזוז ו-ד' מינץ סבורני, שאכן ראוי גם בענייננו להביא בחשבון את כבדת הדרך בה החלו המשיבים במסגרת הטיפולית של שירות המבחן, וזאת על-ידי התחשבות בענישה, אך אין כל הצדקה לאיין לחלוטין את עונש המאסר לריצוי בפועל, נוכח חומרת העבירות בהן הורשעו המשיבים.

ל. חזרתי ועיינתי בתסקירי שירות המבחן ונראה לי, כי יפים לענייננו דבריו של כב' הנשיא (בדימוס) מ' שמגר בעניין **סגל** הנ"ל, שם בעמ' 321:

"סיכויי השיקום בעתיד הם מעודדים כשלעצמם, אך אין בהם כדי לטהר את שנעשה...".

סבורני, כפי שכבר הערתי קודם לכן, שעל סיכויי השיקום לבוא לידי ביטוי ברמת הענישה שתוטל על שני המשיבים, בהתחשב בכך שהמשיבים מצויים בשלב של ניסיון לשיקום. כאמור בדבריו הנ"ל של כב' הנשיא (בדימוס) מ' שמגר, סיכויי השיקום של המשיבים מעודדים כשלעצמם, אך **אין** הם מצדיקים הימנעות מהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל, בשים לב לכך שעבירות הזיוף שביצעו שני המשיבים הינן עבירות מסוג פשע, הענישה הקבועה לצדן היא עד 7 שנות מאסר, ומעיון בפסיקה הנוהגת עולה **שכמעט** בכל המקרים (למעט בהתקיים נסיבות חריגות) מוטלים עונשי מאסר לריצוי בפועל, על מי שמבצעים עבירות חמורות מסוג זה, שיש בהן כדי לפגוע בכלכלת המדינה.

ל"א. חברנו, כב' השופט א' לוי, ציין בחוות דעתו שהרף התחתון של מתחם הענישה בעבירות אלה, הינו 12 חודשי מאסר בפועל. קביעה זו בהחלט מקובלת עלי. ואולם, בשים לב לכך שאין זו דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם הנאשם כשמתקבל ערעור המדינה על קולת העונש, ובהתחשב בסיכויי השיקום לעתיד, ובמטרה לפתוח צוהר של תקווה לשני המשיבים, נוכח האמור בתסקירי שירות המבחן, הייתי מציע להסתפק במקרה זה, בענישה שתהא פחותה מן הרף התחתון של 12 חודשים, דהיינו, הייתי מציע שיוטל עונש מאסר לריצוי בפועל לתקופה של 9 חודשים על כל אחד משני המשיבים, ולשלב ענישה זו עם צו המבחן שהטיל בית משפט קמא על כל אחד משני המשיבים, למשך 18 חודשים, החל ממועד שחרורם מן המאסר, על מנת שיוכלו להמשיך את תהליך השיקום, עם שחרורם מן המאסר.

ל"ב. באשר לאפשרות של שילוב עונש מאסר לריצוי בפועל, עם הטלת צו מבחן, אני מפנה ל-ע"פ 4030/15 **מורשד חאסקיה נ' מדינת ישראל** (21.9.16) באותו מקרה נדון המערער בגין עבירת הצתה ל- 18 חודשי מאסר בפועל, וערעורו לבית המשפט העליון התקבל, במובן זה שעונש המאסר בפועל הועמד

על 15 חודשים, בצירוף צו מבחן לשנה, לאחר שחרורו של המערער ממאסרו.

ל"ג. כמו-כן, בע"פ 4549/15 ג'וליאן גאנץ נגד מדינת ישראל (26.9.16), (להלן: "עניין גאנץ"), נדון המערער ל-12 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות של רכישה והחזקת נשק. בתסקירים שהוגשו לבית המשפט העליון, הומלץ לצורך שיקום, להעמיד את עונשו של המערער על שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וצו מבחן של 18 חודשים. נציגת שירות המבחן חזרה על המלצתה זו בפני בית המשפט העליון.

בפסק הדין בעניין גאנץ הפחית בית המשפט העליון את תקופת המאסר בפועל והעמידה על 8 חודשים, בצירוף צו מבחן לתקופה של 18 חודשים, לאחר שחרורו של המערער מן המאסר.

ל"ד. מהתם להכא: סבורני שגם במקרה נשוא הדין כאן, נכון יהיה לדעתי לנקוט בדרך זו של ענישה משולבת, במובן זה, שיתקבל ערעור המדינה וייקבע שחלף ששת חודשי המאסר בעבודות שירות שקבע בית משפט קמא נגזור על כל אחד משני המשיבים, עונש מאסר של 9 (תשעה) חודשים לריצוי בפועל (בניכוי תקופת מעצרו של המשיב מס' 1 מיום 29.10.17 עד 19.1.18, ולגבי המשיב מס' 2 בניכוי תקופת מעצרו מיום 29.10.17 עד 21.1.18).

צו המבחן לתקופה של 18 חודשים, שאותו קבע בית משפט קמא בהסכמת המשיבים, יישאר בעינו, אך ייכנס לתוקף במועד שחרורו של כל אחד משני המשיבים ממאסרו, על מנת שהמשיבים יוכלו להמשיך בתהליך הטיפול-שיקומי.

עוד הייתי מציע שעונש המאסר המותנה שהוטל על-ידי בית משפט קמא יעמוד בעינו, ללא שינוי.

אמנם, הקנס בסך 5,000 ₪ שהטיל בית משפט קמא על כל אחד משני המשיבים, נמוך עד מאוד, ובשים לב למהות העבירה שביצעו המשיבים, ואשר בוצעה למען בצע כסף, ראוי היה להטיל על המשיבים קנס גבוה בהרבה, אך בשים לב לכך שאני מציע כי יוטל על המשיבים עונש מאסר לריצוי בפועל, הייתי נמנע מלהעלות את שיעורו של הקנס.

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]

השופט ש' שטמר, שופט עמיתה:

עמדו לפני חוות הדעת היסודיות והמלומדות של עמיתי להרכב, כב' אב"ד, השופט העמית י' גריל וכב' השופט א' לוי. דעתי היא כדעתו של אב"ד, השופט גריל, ולפיכך מצטרפת אני בהסכמה לחוות דעתו. שותפה אני לדעתו כי הימנעות ממאסר בפועל לגבי המערערים תהיה העדפה בלתי נכונה ובלתי מידתית של עיקרון השיקום על העקרון המנחה בענישה, הלימת העונשים לחומרת העבירות.

השופט גריל עמד על חומרת העבירות, על העבר המכביד של המערערים ועל כך שהיו נסיונות בעבר לשקמם, נסיונות שלא העלו פרי.

הנתון היחיד העומד לזכותם של המערערים, שאמנם הוא בעל משקל רב, הוא מסלול השיקום שבו החלו במהלך שנת 2018. אולם, לעמדתי, אין בנסיבות שלפנינו, הכוללות את חומרת העבירות, את ההקלות בעונשים בעבר וההעמדה לפיקוח קצין המבחן על מנת לנסות הליכי שיקום - להביא לכך שתהיה חריגה ממתחם הענישה, עליו הסכימו חברי, ולפיו, הרף הנמוך הוא מאסר בפועל.

לדעתי, יש בעונשים שהציע השופט גריל בחוות דעתו, איזון ראוי בין עקרון ההלימה לבין עקרון השיקום, מבחינה זו שאם המערערים אכן מוכנים לשיקום ולחזרה לדרך הנורמטיבית, הרי השערים לא ננעלים לפניהם: אמנם הם יאלצו להפסיק את ההליכים למשך כשישה חודשים, עת שירצו את עונש המאסר בפועל (זאת אם לא ניתן יהיה להמשיך בהם במסגרת הכלא) אולם הם יוכלו להמשיך בדרך זאת במסגרת צו המבחן שיחל עם שחרורם מהכלא.

לפיכך, כאמור, אני מצטרפת לחוות דעתו של אב"ד, כב' השופט (העמית) י' גריל.

ש' שטמר, שופטת עמיתה

לפיכך, הוחלט ברוב דיעות השופטים י' גריל ו-ש. שטמר, כנגד דעתו החולקת של השופט א. לוי, לקבל את ערעור המדינה ולגזור על כל אחד משני המשיבים (חלף עונש המאסר בעבודות שירות שקבע בית משפט קמא) תשעה חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי המעצר של המשיב מס' 1 (מיום 29.10.17 עד 19.1.18) ושל המשיב מס' 2 (מיום 29.10.17 עד 21.1.18).

צו המבחן של 18 חודשים שקבע בית משפט קמא עומד בעינו, אך ייכנס לתוקפו החל ממועד שחרורם של המשיבים מן המאסר.

המשיבים מוזהרים בזאת, שהפרה של צו המבחן עלולה להביא לגזירת דינם מחדש, ועלול במקרה כזה, להיות מוטל עליהם עונש מאסר נוסף.

עונש המאסר המותנה בן שישה חודשים שגזר בית משפט קמא, והקנס של 5,000 ₪ שהטיל בית משפט קמא על כל אחד משני המשיבים, בעינם עומדים ללא שינוי.

על כל אחד משני המשיבים להתייצב למאסרו בבית המעצר קישון ביום ראשון **7.4.19** עד השעה 10:00 בבוקר או על פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על כל אחד משני המשיבים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

למזכירות:

1. יש להמציא את העתק פסק הדין לשב"ס.

2. יש להמציא את העתק פסק הדין לשירות המבחן למבוגרים.

ניתן היום, ל' אדר א' תשע"ט, 07 מרץ 2019, במעמד הנוכחים.

ש' שטמר,
שופטת עמיתה

א' לוי, שופט

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]